

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2020

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-27– ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ –ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-27 – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

4 Μαρτίου 2020

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (DG ECFIN) και τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναλύσεις που δημοσιεύονται κάθε μήνα με τη μορφή αυτής της έκδοσης στηρίζονται στα πρωτογενή, αναλυτικά στοιχεία για πάνω από 1000 επιχειρήσεις και αντιπροσωπευτικό δείγμα 1500 καταναλωτών, όπως προκύπτουν από τις έρευνες που διεξάγει αποκλειστικά και μόνο το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επόμενο δελτίο: **01/04/2020**

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ: ΕΕ-27, ΕΥΡΩΖΩΝΗ, ΕΛΛΑΔΑ¹**ΕΕ – ΕΥΡΩΖΩΝΗ: Μικρή ενίσχυση στον δείκτη οικονομικού κλίματος σε αμφότερες τις περιφέρειες**

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος ενισχύθηκε ήπια τον Φεβρουάριο στην Ευρωζώνη, καθώς αυξήθηκε κατά 0,9 μονάδες, στις 103,5 μονάδες ενώ στην ΕΕ η αύξηση ήταν λίγο μικρότερη, κατά 0,5 μονάδες, με τον δείκτη να διαμορφώνεται στις 103,0 μονάδες. Η ενίσχυση του δείκτη στην Ευρωζώνη οφείλεται κυρίως στην βελτίωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης (+1,5) και σε μικρότερο βαθμό στην βελτίωση των προσδοκιών στην Βιομηχανία (+0,9) ενώ στις Υπηρεσίες (+0,2) και στο Λιανικό εμπόριο (-0,1) οι προσδοκίες παρέμειναν ουσιαστικά αμετάβλητες και στις Κατασκευές (-0,5) παρατηρήθηκε μικρή εξασθένηση. Όσον αφορά στις πέντε μεγαλύτερες οικονομίες της Ευρωζώνης, ο δείκτης ενισχύθηκε περισσότερο στην Ολλανδία (+2,0) και στην Γαλλία (+1,9) και λιγότερο στην Ισπανία (+1,2). Αντίθετα, μεταβλήθηκε ήπια στην Γερμανία (+0,6) και παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητος στην Ιταλία (+0,0).

Στην ΕΕ, οι προσδοκίες ενισχύονται, λόγω κυρίως της σημαντικής βελτίωσης του οικονομικού κλίματος στο Ην. Βασίλειο (+4,8) στην οποία η έξοδος από την ΕΕ φαίνεται να αντιμετωπίζεται με αισιοδοξία. Σε τομεακό επίπεδο, όπως στην Ευρωζώνη, ανοδικά κινήθηκε ο δείκτης προσδοκιών στη Βιομηχανία και στους Καταναλωτές, ενώ παρέμεινε αμετάβλητος ο δείκτης στις Υπηρεσίες και υποχώρησε στο Λιανικό εμπόριο. Οι τάσεις στις προσδοκίες στην απασχόληση ενισχύονται σε αμφότερες τις ζώνες, με τις προσδοκίες στις Κατασκευές να είναι πιο αισιόδοξες αντισταθμίζοντας εκείνες στην Βιομηχανία, ενώ στις Υπηρεσίες και το Λιανικό Εμπόριο δεν παρατηρούνται διαφοροποιήσεις στις τάσεις της απασχόλησης. Όσον αφορά στις τιμές, αυτές υποχώρησαν σε όλους τους τομείς με εξαίρεση τη βιομηχανία, όπου κινήθηκαν ανοδικά για τρίτο συνεχόμενο μήνα, ενώ στους καταναλωτές, παρέμειναν σχεδόν αμετάβλητες. Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία**, οι δείκτες προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις -6,1 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι προσδοκίες για την εξέλιξη της παραγωγής μεταβάλλονται θετικά στην ΕΕ και υποχωρούν στην Ευρωζώνη, όπως και τα εκτιμώμενα αποθέματα, ενώ οι εκτιμήσεις για τα επίπεδα παραγγελιών και ζήτησης βελτιώνονται σε αμφότερες τις δύο ζώνες..
- Στις **Υπηρεσίες**, οι δείκτες προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις +10,7 και +11,2 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους μεταβάλλονται ήπια θετικά σε αμφότερες τις ζώνες, όπως και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση ενώ οι προβλέψεις για την βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της υποχωρούν τόσο στην ΕΕ όσο και στην Ευρωζώνη.
- Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι σχετικοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις +1,3 και -0,2 μονάδες αντίστοιχα στην ΕΕ και την Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα υποχωρούν σε αμφότερες τις ζώνες, ενώ αντίθετα οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα ενισχύονται. Οι προβλέψεις για τις πωλήσεις τους επόμενους μήνες βελτιώνονται ήπια τόσο στην Ευρωζώνη όσο και στην ΕΕ.

¹ Όλα τα συγκεντρωτικά στοιχεία για την ΕΕ που παρουσιάζονται στους πίνακες και τα διαγράμματα υπολογίζονται με βάση τα 27 κράτη μέλη της, δηλαδή εξαιρουμένου πλέον του Ηνωμένου Βασιλείου, το οποίο αποσύρθηκε από την ΕΕ στις 31 Ιανουαρίου 2020. Τα ιστορικά δεδομένα για την ΕΕ έχουν αναθεωρηθεί αναλόγως, για αυτό και οι όποιες αλλαγές σε αυτά σε σχέση με το δελτίο του Ιανουαρίου.

- Στις **Κατασκευές**, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών κινήθηκε στις +3,6 και +5,3 μονάδες στην ΕΕ και την Ευρωζώνη. Οι προβλέψεις για την απασχόληση ενισχύονται ήπια στην ΕΕ και εντονότερα στην Ευρωζώνη, ενώ οι προβλέψεις για το επίπεδο των εργασιών κινούνται πτωτικά σε αμφότερες τις ζώνες.

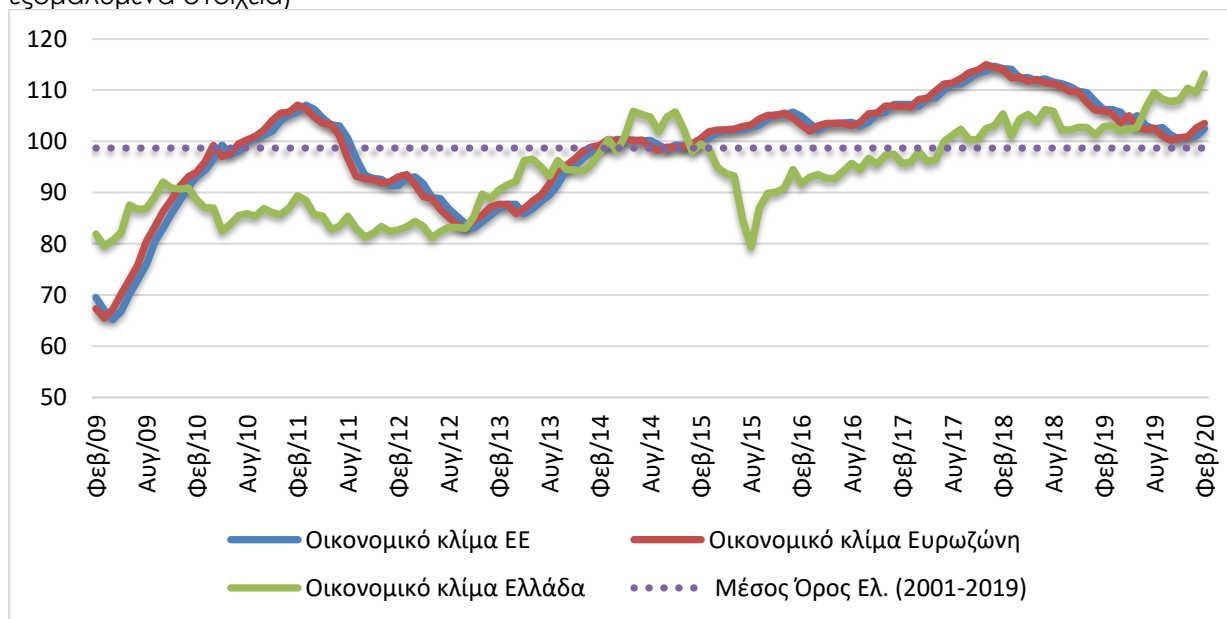
Πίνακας 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (1990-2018=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)¹

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσος όρος									
	Min	Max	2001-2019	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019		
ΕΕ-27	65,2 (Μαρ. 2009)	118,3 (Μάιος 2000)	99,2	90,8	99,6	102,9	104,2	110,4	111,5	90,8		
Ευρωζώνη	65,5 (Μαρ. 2009)	118,6 (Μάιος 2000)	99,2	90,8	99,4	102,9	104,0	110,4	111,5	90,8		
Ελλάδα	79,3 (Μαρ. 2009)	120,7 (Ιουλ. 2000)	99,0	93,6	102,0	91,7	94,4	98,9	103,8	93,6		
Περιοχή	2019											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	106,2	106,2	105,7	104,0	105,0	103,1	102,4	102,7	101,3	100,4	100,9	101,0
Ευρωζώνη	106,1	106,0	105,4	103,6	105,0	102,9	102,3	102,6	101,1	100,2	100,7	100,9
Ελλάδα	101,3	102,9	103,0	102,0	102,4	102,7	106,6	109,5	108,3	107,8	108,1	110,4
Περιοχή	2020											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	102,5	103,0										
Ευρωζώνη	102,6	103,5										
Ελλάδα	109,5	113,2										

¹ Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος είναι το σταθμισμένο άθροισμα των Δεικτών Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές, το Λιανικό Εμπόριο, τις Υπηρεσίες και του Δείκτη Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος ΕΕ-27 και Ελλάδα (1990-2018=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

- Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** διαμορφώνεται στις -5,9 και -6,6 μονάδες στην ΕΕ και την Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι εκτιμήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους τελευταίους 12 μήνες βελτιώνονται ήπια και στις δύο ζώνες, όπως και οι προβλέψεις τους για τη μελλοντική εξέλιξή τους τους επόμενους 12 μήνες. Αισθητά ανοδικά κινούνται οι προβλέψεις για τη γενική κατάσταση της οικονομίας και στις δύο ζώνες, ενώ οριακά βελτιωμένες εμφανίζονται οι προβλέψεις για κύριες αγορές τους επόμενους μήνες.
- Τέλος, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες** (δεν περιλαμβάνεται στο δείκτη κλίματος) υποχωρεί ήπια στην ΕΕ (+13,9 από +19,7) και εντονότερα στην Ευρωζώνη (+12,4 μον. από +19,4). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων υποχωρούν, όπως επίσης και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία της ζήτησης, αλλά και οι προβλέψεις της ζήτησης στο επόμενο τρίμηνο.

ΕΛΛΑΔΑ: Σημαντική ενίσχυση του Δείκτη Οικονομικού Κλίματος τον Φεβρουάριο, στα υψηλότερα επίπεδά του από τον Δεκέμβριο του 2000

Σημαντική άνοδο σημειώνει τον Φεβρουάριο ο δείκτης οικονομικού κλίματος, καθώς ανήλθε στις 113,2 μονάδες, έναντι 109,5 μονάδων τον προηγούμενο μήνα, στην υψηλότερη επίδοση των τελευταίων 19 ετών. Οι επιχειρηματικές προσδοκίες βελτιώνονται έντονα στη Βιομηχανία και ηπιότερα στις Υπηρεσίες, ενώ σημαντική ενίσχυση παρουσιάζει και η καταναλωτική εμπιστοσύνη, στο υψηλότερο επίπεδο από τον Ιούλιο του 2000. Πάρα τις επιμέρους κλαδικές διαφοροποιήσεις, καταγράφεται αισιοδοξία για την πορεία της ζήτησης στο προσεχές χρονικό διάστημα, ενώ αμβλύνεται σημαντικά και η απαισιοδοξία στα νοικοκυριά. Συνολικά, φαίνεται πως στις επιχειρηματικές και καταναλωτικές μονάδες έχουν εμπεδωθεί οι ευνοϊκές συνθήκες από τις εξελίξεις στην ελληνική οικονομία κατά τους τελευταίους μήνες και οι θετικές προοπτικές που έχουν δημιουργηθεί. Αυτές εκφράζονται, ανάμεσα στα άλλα, στη σταδιακή μείωση του κόστους χρηματοδότησης, φοροελαφρύνσεις, όπως και άλλες αναμενόμενες ευνοϊκές δημοσιονομικές παρεμβάσεις. Θα είναι όμως κρίσιμο σε ποιο βαθμό θα επηρεάσουν το οικονομικό κλίμα οι εστίες ισχυρής αβεβαιότητας που προκύπτουν, όπως οι γεωπολιτικές εντάσεις, η προσφυγική και μεταναστευτική κρίση, η επιδημία κορωνοϊού και οι υποτονικοί και επιβραδυνόμενοι ρυθμοί ανάπτυξης στην ευρωπαϊκή οικονομία και άλλους εμπορικούς εταίρους. Καθώς το μεγαλύτερο τμήμα της πρωτογενούς έρευνας πραγματοποιήθηκε πριν την έξαρση των σχετικών φαινομένων στο τέλος του μήνα, αυτές οι εξελίξεις, σε συνδυασμό και με την οικονομική πολιτική αναμένεται να επηρεάσουν τις προσδοκίες κατά το επόμενο χρονικό διάστημα.

Αναλυτικότερα:

- στη **Βιομηχανία**, το αρνητικό ισοζύγιο των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και τη ζήτηση περιορίστηκε οριακά, ο δείκτης των εκτιμήσεων για τα αποθέματα υποχώρησε αισθητά και οι προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες μεταβλήθηκαν αισθητά.
- στις **Κατασκευές**, οι αρνητικές προβλέψεις για το πρόγραμμα παραγωγής ενισχύθηκαν αισθητά, σε αντίθεση με τις αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση οι οποίες υποχώρησαν έντονα.
- στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι θετικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις μεταβάλλονται ήπια, όπως και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή τους, ενώ τα αποθέματα αποκλιμακώνονται έντονα.
- στις **Υπηρεσίες**, οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων ενισχύθηκαν ήπια, όπως και οι αντίστοιχες για την τρέχουσα ζήτηση, ενώ οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή της κινήθηκαν εντονότερα ανοδικά.
- στην **Καταναλωτική Εμπιστοσύνη**, οι προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας αλλά και την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους ενισχύονται, όπως και οι εκτιμήσεις για μείζονες αγορές και η πρόθεση για αποταμίευση.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: Σημαντική ενίσχυση επιχειρηματικών προσδοκιών, κυρίως λόγω βελτίωσης προβλέψεων για την παραγωγή τους 3-4 προσεχείς μήνες

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία ενισχύθηκε τον Φεβρουάριο, στις 111,3 (από 105,8 τον Ιανουάριο) μονάδες, επίπεδο υψηλότερο από το αντίστοιχο περυσινό (104,1 μον.). Το συγκεκριμένο επίπεδο είναι το μέγιστο από τον Ιούνιο του 2007. **Από τις βασικές μεταβλητές του δείκτη, το αρνητικό ισοζύγιο των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες ήταν σχεδόν αμετάβλητο, αλλά το ισοζύγιο προβλέψεων για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες παραμένει θετικό και ενισχύεται αισθητά, ενώ το ύψος των αποθεμάτων αποκλιμακώνεται ήπια.** Αναλυτικά:

α) Σε **επίπεδο παραγγελιών και τρέχουσας ζήτησης**, ο αρνητικός δείκτης διαμορφώθηκε τον Φεβρουάριο στις -10 μονάδες (από -11 μον. τον Ιανουάριο), με το 21% των επιχειρήσεων να δηλώνουν χαμηλές για την εποχή παραγγελίες και το 12% (από 10%) να αναφέρει το αντίθετο.

β) Στις **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς 3-4 μήνες**, το σχετικό ισοζύγιο βελτιώθηκε κατά 10 μονάδες και διαμορφώθηκε στις +38, με το 42% (από 32%) των επιχειρήσεων να προβλέπει άνοδο της παραγωγής του το επόμενο τρίμηνο και μόνο το 4% μείωσή της.

γ) Στα **αποθέματα έτοιμων προϊόντων**, το σχετικό ισοζύγιο περιορίστηκε κατά 4 μονάδες έναντι του Ιανουαρίου, στις +6 μονάδες, με το 11% των επιχειρήσεων να αναφέρει υψηλά για την εποχή αποθέματα και το 5% να δηλώνει το αντίθετο.

δ) Στους δείκτες **εξαγωγικής δραστηριότητας** καταγράφηκαν τον Φεβρουάριο μικτές τάσεις: οι **εκτιμήσεις για τις εξαγωγές κατά το τελευταίο τρίμηνο** υποχώρησαν αισθητά και διαμορφώθηκαν στις +3 μονάδες (από +15), οι αρνητικές **εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού** ενισχύθηκαν στις -7 (από -2) μονάδες, ενώ παράλληλα οι **προβλέψεις για εξαγωγές τους προσεχείς μήνες** παρέμειναν θετικές και αυξήθηκαν στις +32 μονάδες (από +28).

ε) Οι **θετικές προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς μήνες** ενισχύθηκαν περαιτέρω (στις +43 μον. το ισοζύγιο από +31), με το 45% (από 36%) των επιχειρήσεων να αναμένει άνοδο το προσεχές χρονικό διάστημα και μόλις 3% μείωσή τους. Ο θετικός δείκτης **εκτιμήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις** περιορίστηκε οριακά, στις +14 (από +15) μονάδες, με το 30% (από 28%) των ερωτηθέντων να εκτιμά άνοδό τους.

στ) Οι **μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής** περιορίστηκαν στους 4,7 μήνες, με το **ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού** να μειώνεται, στο 70,0% (από 72,3%).

ζ) Ο δείκτης στις **προβλέψεις για την απασχόληση** ενισχύθηκε και διαμορφώθηκε στις +13 μονάδες (από +7 μονάδες), με το ποσοστό των επιχειρήσεων που προβλέπει άνοδο απασχόλησης το προσεχές τρίμηνο να διαμορφώνεται στο 24% και το 11% να αναμένει υποχώρηση.

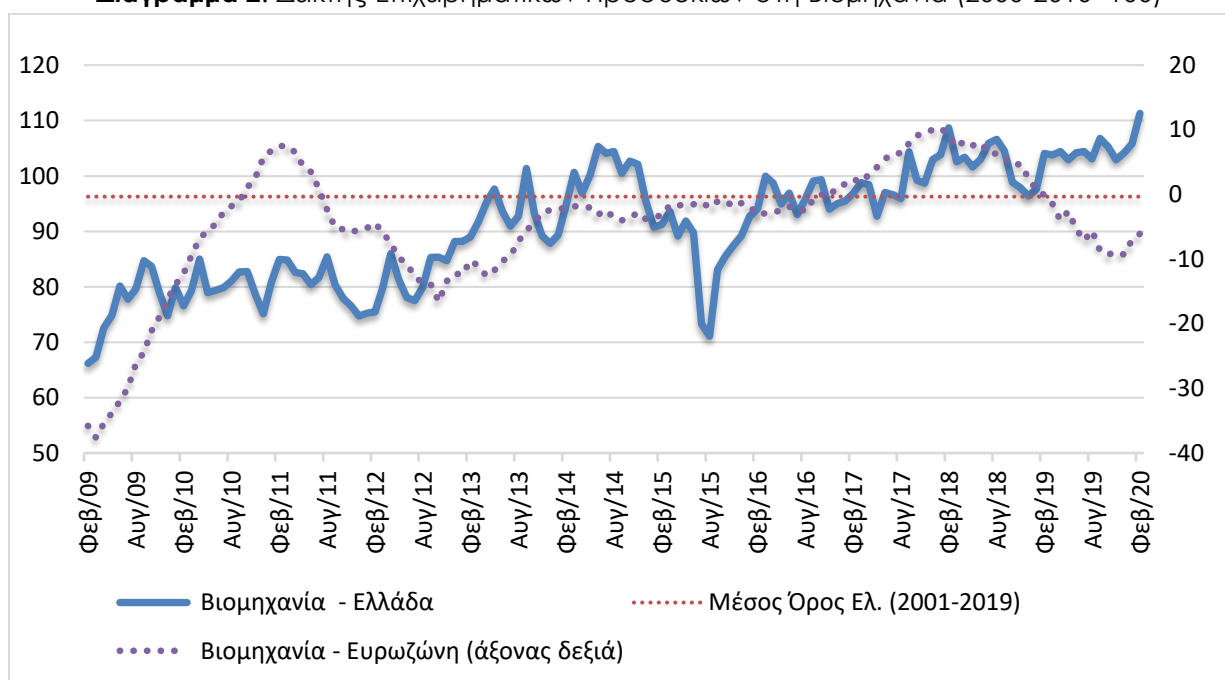
η) Το ισοζύγιο στις **προβλέψεις για τις μεταβολές των τιμών** υποχώρησε κατά 4 μονάδες και κινήθηκε σε κανονικά για την εποχή επίπεδα, με το 85% όμως των επιχειρήσεων να μην αναμένει μεταβολές τους το επόμενο τρίμηνο και ένα 8% (από 11%) να αναμένει άνοδο.

Πίνακας 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

Τομέας	Ακραίες τιμές				Μέσος όρος						
	Min	Max	2001-2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019		
Βιομηχανία (2000-2010=100)	66,2 (Φ. 2009)	117,6 (Μάρ. 2000)	96,3	99,7	86,3	96,1	98,1	102,8	103,6		
2019											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
97,6	104,1	103,8	104,4	102,9	104,2	104,4	103,1	106,8	105,3	102,9	104,2
2020											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
105,8	111,3										

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις παραγωγής, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση. **Πηγή:** IOBE

Διάγραμμα 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

Σε επίπεδο βασικών τομέων, οι προσδοκίες στα **Καταναλωτικά αγαθά** ενισχύθηκαν ελαφρά στις 114,4 μονάδες (από 112,4 μον). Σημειώθηκε ήπια επιδείνωση στις παραγγελίες και τη ζήτηση, ενώ παράλληλα τα αποθέματα διογκώνονται, όπως και οι εκτιμήσεις για την παραγωγή τους προσεχείς 3-4 μήνες. Στα **Κεφαλαιουχικά αγαθά**, ο δείκτης κινήθηκε ανοδικά στις 109,4 (από 105,6) μονάδες. Η βελτίωση προήλθε κυρίως από την αισθητή υποχώρηση του όγκου των αποθεμάτων, με τις παραγγελίες και τη ζήτηση να κινούνται έντονα πτωτικά, ενώ η παραγωγή στους 3-4 προσεχείς μήνες ενισχύεται ήπια. Τέλος, αισθητή ενίσχυση παρουσίασε ο δείκτης στα **Ενδιάμεσα αγαθά**, στις 108,9 (από 99,8) μονάδες, με τις αρνητικές εκτιμήσεις στις παραγγελίες και τη ζήτηση να περιορίζονται, ενώ παράλληλα ενισχύονται οι προβλέψεις για την παραγωγή τους 3-4 ερχόμενους μήνες και ο όγκος των αποθεμάτων αποκλιμακώνεται.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: Ήπια επιδείνωση επιχειρηματικών προσδοκιών, εκπορευόμενη από τις Κατασκευές Δημοσίων Έργων

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές κινείται πτωτικά τον Φεβρουάριο, στις 84,9 (από 87,0) μονάδες, επίπεδο όμως αισθητά υψηλότερο και από το αντίστοιχο περυσινό (48,9 μονάδες). **Στους επιμέρους κλάδους, η τάση είναι έντονα πτωτική στα Δημόσια Έργα, ενώ οι προσδοκίες στις Ιδιωτικές Κατασκευές ενισχύονται. Από τις βασικές μεταβλητές του δείκτη, οι προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων υποχώρησαν αισθητά, ενώ οι προβλέψεις για την απασχόληση βελτιώθηκαν.** Αναλυτικά, ο αρνητικός δείκτης των -21 μονάδων στις προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων ενισχύεται 13 μονάδες και διαμορφώνεται στις -34, με το 59% (από 46%) των επιχειρήσεων να διατυπώνει απαισιοδοξία για το επίπεδο των εργασιών του επόμενου τρίμηνο ενώ ένα 26% (από 25%) να δηλώνει πλέον πιο αισιόδοξο. Στις προβλέψεις για την απασχόληση, ο σχετικός δείκτης «κέρδιση» 10 μονάδες και διαμορφώνεται στις -19 μονάδες, με το 34% (από 40%) των ερωτηθέντων να προβλέπει μείωση θέσεων εργασίας στον τομέα και μόλις το 15% να εκτιμά άνοδο. Από τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, ο αρνητικός δείκτης των -13 μονάδων στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία εργασιών των επιχειρήσεων περιορίζεται και διαμορφώνεται στις -7 μονάδες, ενώ οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας παραμένουν οριακά αμετάβλητοι (8,9 από 9,0). Στο πεδίο των τιμών, οι αποπληθωριστικές προσδοκίες ενισχύθηκαν (-15 από -13 μον. ο δείκτης). Τέλος, το 15% των επιχειρήσεων αναφέρει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία. Από τις υπόλοιπες, το 26% επισημαίνει τη χαμηλή ζήτηση, το 33% την ανεπαρκή χρηματοδότηση και ένα 15% λοιπούς συγκυριακούς παράγοντες ως τα βασικότερα εμπόδια στη λειτουργία του.

Αναλυτικά στους επιμέρους κλάδους:

Μικρή ενίσχυση παρουσίασε τον Φεβρουάριο ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Ιδιωτικές Κατασκευές**, στις 98,2 (από 92,4) μονάδες, επίπεδο αρκετά υψηλότερο του αντίστοιχου περυσινού (79,1 μον.). Οι αρνητικές προβλέψεις για το επίπεδο προγραμματισμένων εργασιών εξαλείφονται και είναι πλέον οριακά αισιόδοξες, στις +1 (από -4) μονάδες, όπως και οι προβλέψεις για την απασχόληση που εμφανίζουν μικρή βελτίωση (στις -23 από -29 μον. ο δείκτης). Σε ότι αφορά τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία εργασιών των επιχειρήσεων βελτιώθηκαν αισθητά (+10 από -7 μον. ο δείκτης), ενώ οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας περιορίστηκαν (9,2 από 9,5). Ως προς τις τιμές, οι αποπληθωριστικές προσδοκίες ενισχύθηκαν περαιτέρω φτάνοντας τις -16 μονάδες (από -12). Τέλος, αυξήθηκε στο 14% (από 8%) το ποσοστό των επιχειρήσεων που δεν αναφέρουν προσκόμματα στη λειτουργία τους. Από τις υπόλοιπες, το 29% δηλώνει την ανεπάρκεια χρηματοδότησης και το 34% τη χαμηλή ζήτηση ως το βασικότερο λειτουργικό τους εμπόδιο.

Αισθητή υποχώρηση σε σχέση με τον Ιανουάριο παρουσίασε ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Κατασκευές Δημοσίων Έργων**. Διαμορφώθηκε στις 66,4 (από 78,1) μονάδες, πολύ υψηλότερα και από την αντίστοιχη περυσινή τιμή του (34,1 μον.). Ως προς το πρόγραμμα εργασιών του κλάδου, ο αρνητικός δείκτης των -39 μονάδων του Ιανουαρίου σχεδόν διπλασιάστηκε και διαμορφώθηκε στις -73 μονάδες, ενώ αντίθετα στις προβλέψεις για την απασχόληση, το σχετικό ισοζύγιο βελτιώθηκε αλλά παραμένει αρνητικό στις -14 (από -28) μονάδες. Από τις επιχειρήσεις του κλάδου, σχεδόν μια στις τρεις αναμένουν λιγότερες θέσεις απασχόλησης, με το 18% (από 14%) να προβλέπει αύξησή τους. Πτωτικά κινήθηκε ο δείκτης εκτιμήσεων για το επίπεδο των τρεχουσών εργασιών, κατά 6 μονάδες, στις -26. Παράλληλα, το αρνητικό ισοζύγιο των τιμών κινήθηκε οριακά πτωτικά, στις -14 μονάδες. Τέλος, το ποσοστό των

ερωτηθέντων που δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία ενισχύθηκε ήπια στο 15% (από 10%), με το 17% να αναφέρει τη χαμηλή ζήτηση, το 38% την περιορισμένη χρηματοδότηση και το 20% άλλους παράγοντες ως τα κυριότερα επιχειρηματικά του προσκόμματα.

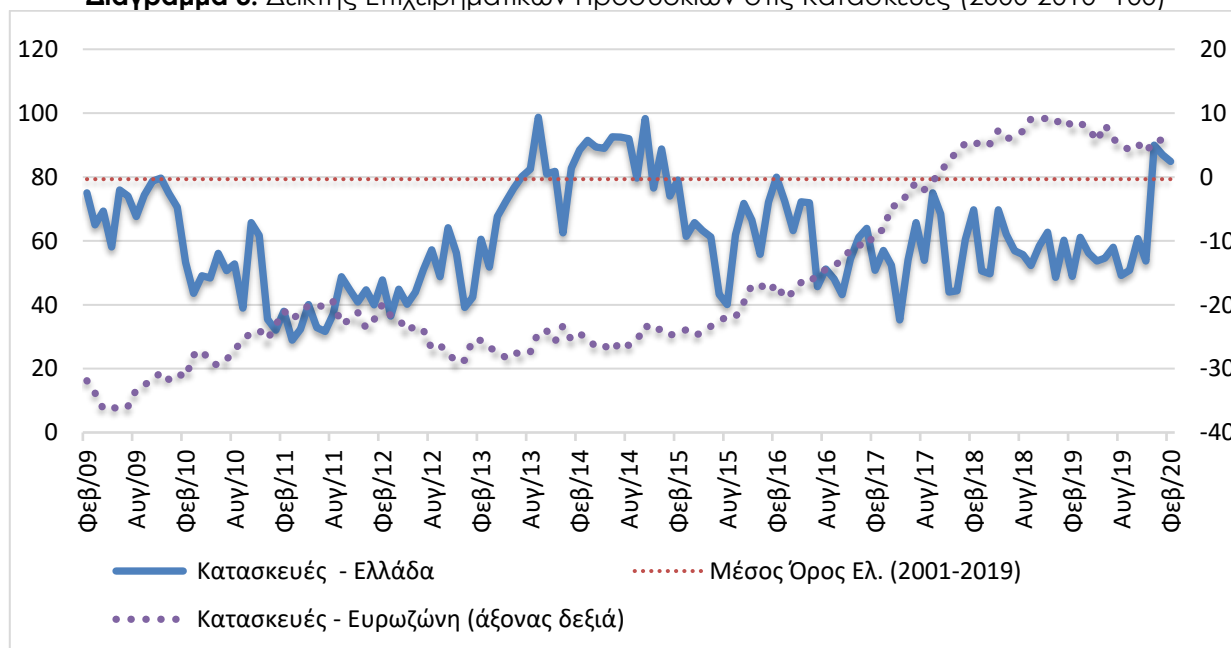
Πίνακας 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές

Τομέας	Ακραίες τιμές				Μέσος όρος							
	Min	Max			2001-2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Κατασκευές (2000-2010=100)	28,9 (Μάρ. 2011)	155,7 (Μάρ. 2000)			79,3	88,4	62,0	61,3	55,4	58,1	58,1	
2019												
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
60,2	48,9	61,1	56,2	53,7	54,6	58,0	49,2	50,8	60,7	53,7	90,0	
2020												
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
87,0	84,9											

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις για το πρόγραμμα των εργασιών και τις προβλέψεις για την απασχόληση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: Μικρή υποχώρηση στις επιχειρηματικές προσδοκίες, λόγω εξασθένησης των θετικών εκτιμήσεων και προβλέψεων για τις πωλήσεις

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο **Λιανικό Εμπόριο** υποχώρησε ήπια τον Φεβρουάριο, στις 118,5 (από 119,3) μονάδες, υψηλότερα όμως από την αντίστοιχη περυσινή επίδοσή του (103,7). **Από τις κύριες μεταβλητές του δείκτη, οι θετικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις περιορίζονται ήπια, όπως και οι αισιόδοξες προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή τους, ενώ τα αποθέματα αποκλιμακώνονται αισθητά.** Αναλυτικά, οι θετικές εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις τους εξασθενούν, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις +41 (από

+49) μονάδες, καθώς το 57% των επιχειρήσεων δηλώνει αυξημένες πωλήσεις, έναντι μόλις ενός 16% που αναφέρει το αντίθετο. Αντίστοιχα υποχωρούν και οι θετικές προβλέψεις για την εξέλιξη των πωλήσεων στο επόμενο τρίμηνο (στις +42 από +50 μον. το σχετικό ισοζύγιο). Παράλληλα όμως, τα αποθέματα αποκλιμακώνονται και διαμορφώνονται στις +5 (από +18 μονάδες), γεγονός που συνδυάζεται με ενίσχυση των παραγγελιών προς προμηθευτές οι οποίες παραμένουν μεν αμετάβλητες, αλλά έντονα υψηλές στις +31 μονάδες. Αντίστοιχα, εξασθενούν έντονα οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση (+2 από +24 μον.), ενώ ως προς τις τιμές, η πλειονότητα των επιχειρήσεων (80%) αναμένει σταθερότητα, με το σχετικό ισοζύγιο να κινείται στα επίπεδα του Ιανουαρίου (στις +12 μονάδες από +11 το σχετικό ισοζύγιο).

Οι εξελίξεις στους επιμέρους κλάδους του Λιανικού εμπορίου είναι κυρίως πτωτικές, με τον κλάδο Πολυκαταστημάτων μόνο να εμφανίζει ήπια θετική τάση. Αναλυτικά:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός** υποχώρησε ήπια τον Φεβρουάριο και διαμορφώθηκε στις 108,0 (από 112,6) μονάδες, κινούμενος ωστόσο σε υψηλότερο επίπεδο σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό (102,8 μον.). Οι θετικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις περιορίζονται ήπια στις +43 μονάδες (από +51), ενώ αντίθετα οι πολύ αισιόδοξες προσδοκίες για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου αποκλιμακώνονται έντονα (στις +45 μον. το σχετικό ισοζύγιο από +78). Στις εκτιμήσεις για τα αποθέματα, ο δείκτης των +28 μονάδων υποχωρεί αισθητά (στις +3 μονάδες), ενώ παράλληλα περιορίζονται οι παραγγελίες προς προμηθευτές (+17 από +34 μον.). Αλλάζουν όμως τάση και επιδεινώνονται οι αισιόδοξες προβλέψεις για την εξέλιξη της απασχόλησης (-2 μον. ο δείκτης από +38), ενώ παράλληλα οι προβλέψεις των τιμών παραμένουν σχεδόν αμετάβλητες (στις +10 μονάδες από +9).

Ελαφρά πτωτικά κινείται ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση**, φθάνοντας στις 70,3 (από 75,6) μονάδες, επίπεδο που είναι χαμηλότερο από το αντίστοιχο του προηγούμενου έτους (77,4 μον.). Οι αρνητικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις ενισχύονται έντονα (στις -84 μονάδες από -19 μον. ο δείκτης), ενώ αντίθετα οι αρνητικές προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία περιορίζονται στις -23 μονάδες (από -33 μον.). Στα αποθέματα, ο σχετικός δείκτης υποχωρεί έντονα, δείχνοντας αποκλιμάκωση και διαμορφώνεται στις -23 μονάδες (από +13 μον), ενώ και οι αρνητικές προβλέψεις σχετικά με τις παραγγελίες προς προμηθευτές ενισχύονται (-41 από -33 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Παράλληλα, έντονη κλιμάκωση καταγράφεται στις αρνητικές προσδοκίες για την απασχόληση, όπου ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις -48 μονάδες (από -20 μον.), ενώ στις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο υποδηλώνει σταθερότητα τιμών.

Τον Φεβρουάριο, οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Είδη Οικιακού Εξοπλισμού** κινούνται πτωτικά, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 113,0 (από 122,9) μονάδες, πολύ υψηλότερα από ότι την αντίστοιχη περίοδο του 2019 (93,7 μον.). Το έντονα θετικό ισοζύγιο για τις τρέχουσες πωλήσεις υποχωρεί ήπια και διαμορφώνεται στις +50 μονάδες (από +63 μονάδες), ενώ αντίστοιχα υποχωρούν και οι προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου αλλά οριακά (+68 από +71 μον. ο δείκτης). Παράλληλα, ο δείκτης αποθεμάτων διογκώνεται σε μεγάλο βαθμό στις +46 μονάδες (από +29), με αποτέλεσμα οι προβλέψεις παραγγελιών προς προμηθευτές να υποχωρούν αισθητά, καθώς από τις +55 μονάδες ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις +40 μονάδες. Αντίστοιχα, οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση αποκλιμακώνονται, χάνοντας 31

μονάδες (+9 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), ενώ στις τιμές ο σχετικός δείκτης υποχωρεί κατά 11 μονάδες και κυμαίνεται σε κανονικά για την εποχή επίπεδα.

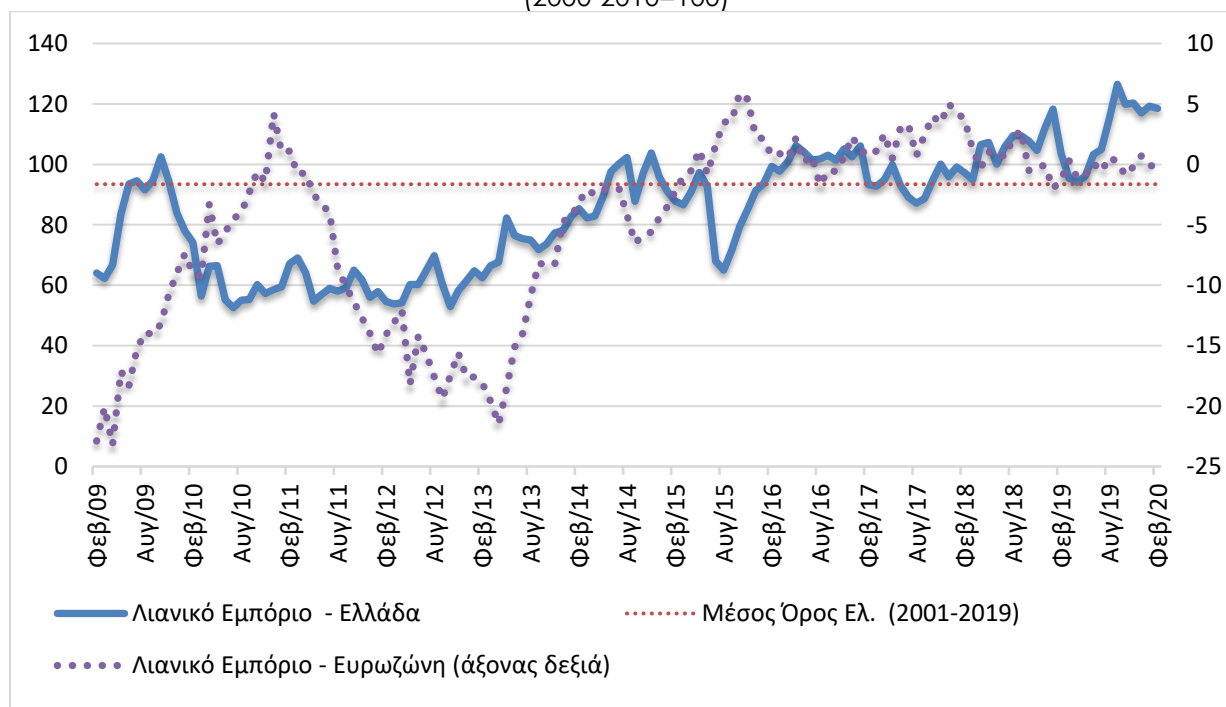
Πίνακας 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο

Τομέας	Ακραίες τιμές		Μέσος όρος								
	Min	Max	2001-2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019		
Λιανικό Εμπόριο (2000-2010=100)	52.6 (Ιουλ. 2010)	128.7 (Μάιος 2007)	93,4	92,3	83,9	101,4	94,6	104,5	109,6		
2019											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
118,3	103,7	95,5	94,0	96,2	103,2	104,9	115,2	126,5	119,9	120,3	117,0
2020											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
119,3	118,5										

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για τις πωλήσεις και τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων.

Πηγή: ΙΟΒΕ

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο (2000-2010=100)

Πηγή: ΙΟΒΕ, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

Υποχώρησαν τον Φεβρουάριο οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Οχήματα – Ανταλλακτικά**, στις 124,3 (από 128,3) μονάδες, επίπεδο χαμηλότερο και του αντίστοιχου περσινού (132,2 μον.). Το θετικό ισοζύγιο στις τρέχουσες πωλήσεις του κλάδου περιορίζεται αισθητά στις +24 (από +46) μονάδες, ενώ παράλληλα εξασθενούν ελαφρώς οι αισιόδοξες προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου (στις +24 από +30 μον.). Τα αποθέματα όμως αποκλιμακώνονται και διαμορφώνονται στις -8 μονάδες (από +9), γεγονός που επηρεάζει και τις παραγγελίες προς προμηθευτές, όπου σημειώνεται μικρή ενίσχυση στο σχετικό ισοζύγιο (+32 από +29 μον.). Οι αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση ενισχύονται περαιτέρω (στις -7 μονάδες από -2 το

σχετικό ισοζύγιο), ενώ τέλος, ως προς τις τιμές, αυτές εξακολουθούν να δείχνουν άνοδο (στις +21 μονάδες από +16 ο σχετικός δείκτης).

Σε αντίθεση με τους υπόλοιπους κλάδους, οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Πολυκαταστήματα** κινούνται ήπια ανοδικά, με το δείκτη να διαμορφώνεται στις 140,7 (από 133,3) μονάδες, επίδοση όμως αρκετά υψηλότερη σε σχέση με πέρυσι (85,7 μον.). Από τα επιμέρους στοιχεία, οι ήδη πολύ θετικές τρέχουσες πωλήσεις ενισχύονται περαιτέρω (στις +96 μον. από +94), ενώ θετικό και αμετάβλητο σχεδόν παραμένει το ισοζύγιο για τις προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου (+96 από +97μον.). Όπως είναι αναμενόμενο λοιπόν, τα αποθέματα ρευστοποιούνται σημαντικά και διαμορφώνονται στις -2 (από +23) μονάδες, ενώ το ισοζύγιο των +72 μονάδων στις προβλέψεις για τις παραγγελίες προς προμηθευτές ενισχύεται ελαφρά, στις +74 μονάδες. Οι προβλέψεις για την απασχόληση παραμένουν αισιόδοξες, αν και υποχωρούν ελαφρά (στις +14 μονάδες ο δείκτης), ενώ στις τιμές, αναμένεται οριακά άνοδός τους.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Έντονη βελτίωση επιχειρηματικών προσδοκιών, κυρίως λόγω αισιόδοξων προβλέψεων για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** κινείται ανοδικά τον Φεβρουάριο, στις 112,1 (από 103,1) μονάδες, επίπεδο πολύ υψηλότερο και από την αντίστοιχη περυσινή επίδοση (86,4 μονάδες). **Από τις επιμέρους μεταβλητές του δείκτη όλες ενισχύονται, καθώς οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση και ζήτηση αυξάνονται, ενώ και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη τους κινούνται ανοδικά.** Αναλυτικότερα, ο δείκτης των *εκτιμήσεων για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων* διαμορφώνεται στις +23 μονάδες (από +16), ενώ παράλληλα οι θετικές *εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση ενισχύονται* (+29 από +20 μον. ο δείκτης). Αλλά και ο δείκτης για τις *προβλέψεις για τη ζήτηση του επόμενου τριμήνου* κινείται ανοδικά (+40 από +24 μον. το σχετικό ισοζύγιο), ενώ ήπια ανοδικά κινούνται και οι προβλέψεις για την απασχόληση (+24 μον. από +21 ο σχετικός δείκτης). Στις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο κερδίζει 10 μονάδες και διαμορφώνεται στις +9 μονάδες. Γενικά, τουλάχιστον μια στις τρεις σχεδόν επιχειρήσεις (31%) δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία. Από τις υπόλοιπες, το 28% επισημαίνει την ανεπάρκεια ζήτησης ως βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία του, το 14% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 13% την τρέχουσα οικονομική συγκυρία (κεφαλαιακοί έλεγχοι, καθυστέρηση εισπράξεων Δημοσίου, υψηλή φορολογία κ.α.).

Σε επίπεδο βασικών κλάδων των Υπηρεσιών η εικόνα είναι η ακόλουθη:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Ξενοδοχεία – Εστιατόρια – Τουριστικά Πρακτορεία** κινείται έντονα ανοδικά στις 107,6 (από 88,8) μονάδες, επίπεδο υψηλότερο του αντίστοιχου περυσινού (86,0 μον.). Οι εκτιμήσεις για την πορεία της τρέχουσας κατάστασης των επιχειρήσεων βελτιώνονται έντονα (-2 από -21 μονάδες ο δείκτης), ενώ αντίστοιχα ενισχύονται και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση και διαμορφώνονται στις +13 μονάδες (από +1 μονάδες). Παράλληλα, οι αρνητικές προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη ζήτηση αλλάζουν τάση και διαμορφώνονται στις +22 από -5 μονάδες στο σχετικό ισοζύγιο, ενώ οι αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου βελτιώνονται (+19 από +4 μον. το ισοζύγιο). Ο δείκτης των τιμών διαμορφώνεται στις +7 μονάδες (από -8), ενώ σχεδόν μια στις τρεις επιχειρήσεις αναφέρει απρόσκοπτη επιχειρηματική

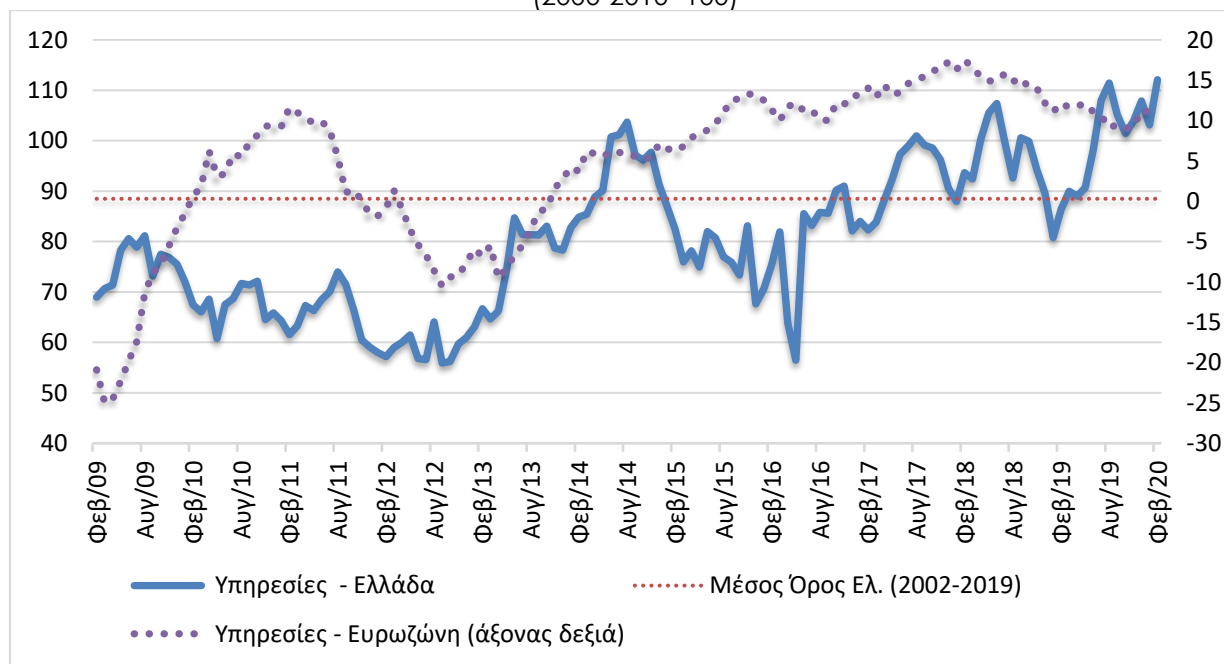
λειτουργία, με ένα 36% να κρίνει ως βασικό λειτουργικό εμπόδιο την ανεπάρκεια ζήτησης, το 4% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 22% την τρέχουσα οικονομική συγκυρία.

Πίνακας 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
Υπηρεσίες (2000-2010=100)		Min	Max	2002-2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
		55.9 (Σ. 2012)	140.2 (Ιουλ. 2000)	88,5	93,3	78,2	79,3	92,7	97,0	97,7	
2019											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
80,8	86,4	90,0	89,0	90,7	98,1	108,0	111,4	105,2	101,4	103,9	107,9
2020											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
103,1	112,1										

Σημειώσεις: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης. **Πηγή:** IOBE

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

Ήπια ανοδικά κινείται ο δείκτης προσδοκιών στους **Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς** (χωρίς Τράπεζες), στις 128,2 (από 125,8) μονάδες, σε πολύ υψηλότερο επίπεδο ωστόσο από το αντίστοιχο περυσινό (96,4 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων υποχωρούν οριακά, ενώ αντίθετα οι εκτιμήσεις της τρέχουσας ζήτησης ενισχύονται αισθητά (+30 από +31 μον. το σχετικό ισοζύγιο και +35 μονάδες από +22 αντίστοιχα). Οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης παραμένουν αρκετά θετικές παρά τη μικρή κάμψη στις +22 (από +27) μονάδες, ενώ παράλληλα οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση υποχωρούν ελαφρά (στις +30 από +35 μον. με το ισοζύγιο). Στις προσδοκίες για τις τιμές, ο σχετικός δείκτης παραμένει για τέταρτο συνεχόμενο μήνα ισοσκελισμένος, ενώ το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν ανεμπόδιστη λειτουργία βρίσκεται στο 17%, με τουλάχιστον δύο

στις τρεις επιχειρήσεις να αναφέρουν την ανεπαρκή ζήτηση ως σημαντικότερο πρόσκομμα λειτουργίας.

Ανοδικά κινείται ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Διάφορες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες**, στις 115,7 (από 104,4) μονάδες, επίπεδο πολύ υψηλότερο σε σύγκριση με το αντίστοιχο περυσινό (90,7 μον.). Στους βασικούς δείκτες, το ισοζύγιο στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων υποχωρεί κατά 2 μονάδες (στις +27 μονάδες), ενώ αντίθετα, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση ενισχύονται αισθητά (+41 από +12 μον. το ισοζύγιο). Αντίστοιχα, ενίσχυση παρουσιάζουν οι προβλέψεις για την εξέλιξη της ζήτησης (+41 από +28 μον. το σχετικό ισοζύγιο), όπως και οι προβλέψεις για την απασχόληση, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις +19 μονάδες (από +6 μον.). Οι τιμές κινούνται οριακά πτωτικά αλλά σε θετικά επίπεδα (+9 από +10 μονάδες), ενώ στο 46% διαμορφώνεται το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει απρόσκοπτη λειτουργία, με το 15% να αναφέρει την ανεπάρκεια ζήτησης και ένα άλλο 15% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης ως βασικότερα εμπόδια λειτουργίας.

Οριακή υποχώρηση παρουσιάζει ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στην **Πληροφορική και Ανάπτυξη Λογισμικού** διαμορφώνεται στις 98,2 (από 99,8) μονάδες, ελαφρά υψηλότερα από τον Φεβρουάριο πέρυσι (96,9 μον.). Οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων υποχωρούν αισθητά και διαμορφώνονται στις +6 μονάδες (από +24), ενώ αντίθετα το ισοζύγιο των εκτιμήσεων για την τρέχουσα ζήτηση ενισχύεται ελαφρά, κερδίζοντας 6 μονάδες και διαμορφώνεται στις +21. Στις θετικές προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης καταγράφεται μικρή ανάκαμψη στις +29 (από +24) μονάδες, ενώ αντίθετα στις προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου, το θετικό ισοζύγιο υποχωρεί αισθητά και διαμορφώνεται στις +15 μονάδες (από +26 μον.). Ταυτόχρονα, οι προβλέψεις για τις τιμές δείχνουν πλέον πτώση (από -6 μον. από +3). Τέλος, το 41% των επιχειρήσεων δηλώνουν απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 11% να επισημαίνει την ανεπάρκεια ζήτησης και ένα 17% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης ως βασικά προσκόμματα στη λειτουργία τους.

Μικρή υποχώρηση εμφανίζουν οι επιχειρηματικές προσδοκίες στις **Χερσαίες Μεταφορές**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 103,1 (από 107,7) μονάδες, σε πολύ όμως υψηλότερο επίπεδο σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος (64,2 μον.). Οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση αποδυναμώνονται αισθητά (στις +8 από +25 μον. ο δείκτης), όπως και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση (+10 από +29 μον. ο δείκτης). Αντίθετα κινούνται οι θετικές προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης, οι οποίες ενισχύονται κατά 20 μονάδες (στις +47 μονάδες ο σχετικός δείκτης), ενώ στις προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου ο δείκτης κινείται 7 μονάδες υψηλότερα, στις +45 μονάδες. Το ισοζύγιο των τιμών ενισχύεται ελαφρά (στις +2 μον. από -2), ενώ τέλος, τουλάχιστον οι μισές επιχειρήσεις επισημαίνουν την ανεπάρκεια ζήτησης ως το μεγαλύτερο εμπόδιο, έναντι 29% που επισημαίνει την ανεπάρκεια κεφαλαίων, ως προσκόμματα στη λειτουργία τους και 16% των επιχειρήσεων το οποίο δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ**Αισθητή ενίσχυση καταναλωτικής εμπιστοσύνης και διαμόρφωσή της σε μέγιστο επίπεδο 19,5 ετών**

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης ανήλθε αισθητά τον Φεβρουάριο και διαμορφώθηκε στις -4,8 (από -10,0) μονάδες, πολύ υψηλότερα από ότι πριν ένα έτος (-33,3 μονάδες)². Κατόπιν αυτής της ενίσχυσης, η καταναλωτική εμπιστοσύνη διαμορφώθηκε στο μέγιστο επίπεδο των τελευταίων 19,5 ετών, από τον Αύγουστο του 2000. **Αυτή η εξέλιξη θεωρείται πως οφείλεται σε σημαντικό βαθμό, αλλά όχι αποκλειστικά, στην έμπρακτη βελτίωση των αποτιμήσεων για την ελληνική οικονομία διεθνώς την πρόσφατη περίοδο, από τις αγορές κεφαλαίου και εξειδικευμένους οργανισμούς (η πρόσφατη αναβάθμιση έγινε κατόπιν της προηγούμενης έρευνας), που ενίσχυσε και εγχωρίως την εμπιστοσύνη στην ελληνική οικονομία. Από την άλλη πλευρά, είναι αβέβαιο σε ποιο βαθμό θα επηρεάσουν την καταναλωτική εμπιστοσύνη πρόσφατες εστίες ισχυρής αβεβαιότητας, όπως η προσφυγική και μεταναστευτική κρίση, η επιδημία κορωνοϊού, καθώς το μεγαλύτερο τμήμα της πρωτογενούς έρευνας πραγματοποιήθηκε πριν την έξαρσή τους.** Η αισθητή βελτίωση εδραιώνει τους Έλληνες καταναλωτές σε απόσταση από τους περισσότερο απαισιόδοξους καταναλωτές στην ΕΕ. Την πρώτη θέση στη σχετική κατάταξη συνεχίζει να κατέχει η Βουλγαρία, με -21,2 μονάδες, περίπου όσες τον προηγούμενο μήνα, και την πέμπτη το Βέλγιο (-8,6 από -11,0). Η Ελλάδα βρίσκεται στην 12^η θέση από το τέλος, πέντε θέσεις υψηλότερα από ότι τον προηγούμενο μήνα. Οι μέσοι ευρωπαϊκοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις -5,9 μονάδες στην ΕΕ και στις -6,6 μονάδες στην Ευρωζώνη. Ανοδική τάση σημειώθηκε τον Φεβρουάριο σε 19 χώρες, ενώ θετικό πρόσημο διατηρούν πλέον μόνο 3 χώρες: Λιθουανία, Μάλτα και Δανία. Αναλυτικά:

- **Βελτίωση των εκτιμήσεων των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών τους τελευταίους 12 μήνες**

Οι εκτιμήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προηγούμενους 12 μήνες ενισχύθηκαν ήπια τον Φεβρουάριο, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις -10,1 (από -13,9) μονάδες. Το 27% των νοικοκυριών εκτίμησε ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης, ενώ το 12% θεωρεί πως επήλθε μικρή βελτίωση. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -1,2 και -2,4 μονάδες αντίστοιχα.

- **Ενίσχυση στις προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών**

Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προσεχείς 12 μήνες βελτιώθηκαν τον Φεβρουάριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις +2,5 (από -1,6) μονάδες. Το 21% των νοικοκυριών αναμένει ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης, ενώ το 23% προβλέπει μικρή βελτίωση. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +2,1 και +1,4 μονάδες αντίστοιχα.

² Ο τρόπος υπολογισμού του δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης άλλαξε από τον Ιανουάριο του 2019. Πλέον δεν λαμβάνονται υπόψη στη διαμόρφωσή τα ισοζύγια απαντήσεων της πρόθεσης για αποταμίευση και των προβλέψεων για την ανεργία. Έχουν αντικατασταθεί από τα ισοζύγια των εκτιμήσεων για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών το τελευταίο 12μηνο και των προβλέψεών τους για μείζονες αγορές. Τα δύο ισοζύγια απαντήσεων που παρέμειναν στον υπολογισμό του δείκτη είναι οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους επόμενους 12 μήνες και οι προβλέψεις για τη γενική κατάσταση της οικονομίας. Οι σειρές των δεικτών καταναλωτικής εμπιστοσύνης σε όλες τις χώρες της ΕΕ αναθεωρήθηκαν προς τα πίσω από την DG Ecfín.

- **Αισθητή βελτίωση προβλέψεων για την οικονομική κατάσταση της χώρας**

Ο δείκτης των προβλέψεων των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας τους το προσεχές 12-μηνο κινήθηκε ανοδικά τον Φεβρουάριο και διαμορφώθηκε στις +14,1 (από +9,4) μονάδες. Το 20% των καταναλωτών (από 22%) προβλέπει ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης της χώρας, έναντι του 31% το οποίο αναμένει σταθερότητα. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -13,1 και -13,5 μονάδες αντίστοιχα.

- **Σημαντική ενίσχυση πρόθεσης για μείζονες αγορές**

Η πρόθεση των καταναλωτών για σημαντικές αγορές τους προσεχείς 12 μήνες (επιπλων, ηλεκτρικών συσκευών κ.λπ.) ενισχύθηκε, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -25,7 (από -33,8) μονάδες. Το 42% των καταναλωτών (από 49%) προέβλεψε ότι θα προβεί σε λιγότερες ή πολύ λιγότερες δαπάνες, ενώ το 11% (από 10%) αναμένει το αντίθετο. Οι ευρωπαϊκοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις -11,5 μονάδες στην ΕΕ και στις -12,0 μονάδες στην Ευρωζώνη.

Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Περιοχή	Ακραίες τιμές				Μέσοι όροι								
	Min	Max	2001-2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019				
ΕΕ-27	-23,7 (Φεβρ. 2009)	-1,7 (Μάιος 2000)	-10,5	-9,5	-6,1	-6,7	-5,1	-4,7	-6,8				
Ευρωζώνη	-24,4 (Μάρ. 2009)	-1,9 (Μάιος 2000)	-11,5	-11,4	-7,8	-8,1	-5,4	-4,9	-7,1				
Ελλάδα	-80,8 (Φεβρ. 2012)	+3,2 (Απρ. 2000)	-41,5	-52,8	-50,3	-62,9	-58,9	-44,0	-19,8				
Περιοχή	2019												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
ΕΕ-27	-6,7	-6,1	-5,8	-6,5	-5,8	-6,2	-5,7	-6,2	-5,7	-6,7	-6,3	-7,0	
Ευρωζώνη	-7,4	-6,9	-6,6	-7,4	-6,5	-7,2	-6,6	-7,1	-6,6	-7,6	-7,2	-8,1	
Ελλάδα	-28,3	-33,3	-31,6	-30,9	-29,5	-27,8	-20,2	-8,2	-6,8	-8,4	-6,8	-6,2	
Περιοχή	2020												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
ΕΕ-27	-7,1	-5,9											
Ευρωζώνη	-8,1	-6,6											
Ελλάδα	-10,0	-4,8											

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

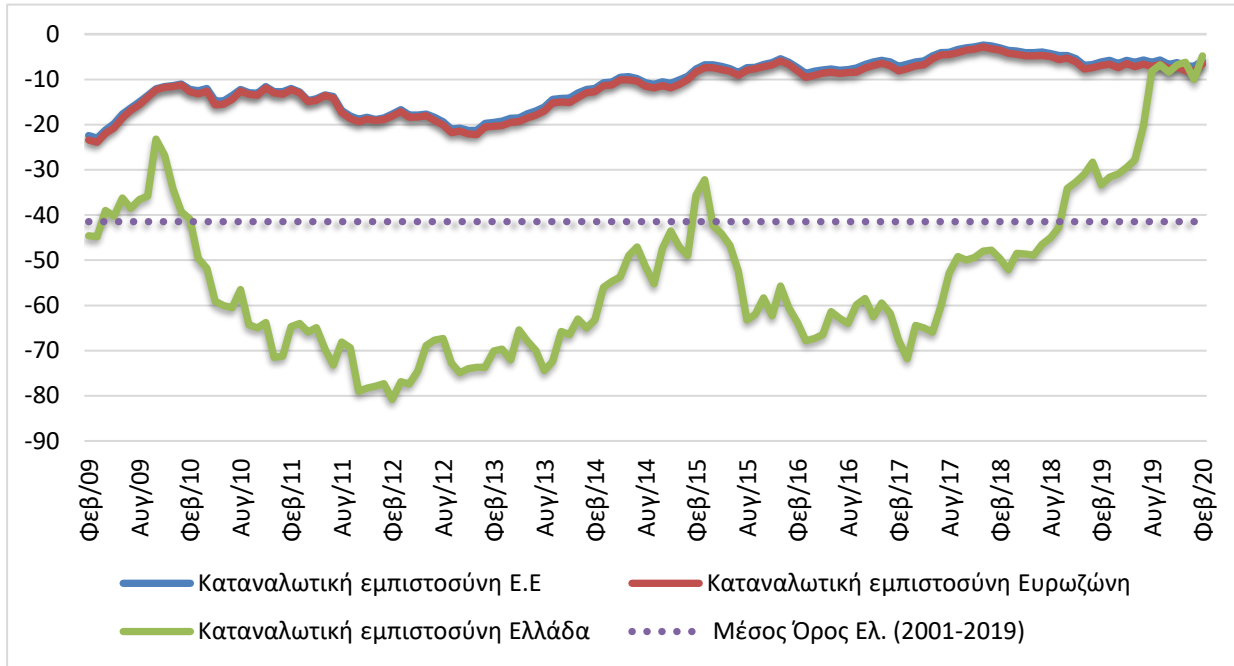
- **Ανάκαμψη της πρόθεσης για αποταμίευση**

Ο δείκτης της πρόθεσης για αποταμίευση τους προσεχείς 12 μήνες ενισχύθηκε τον Φεβρουάριο, καθώς διαμορφώθηκε στις -58,4 μονάδες (από -61,2). Το 79% των νοικοκυριών δεν θεωρεί πιθανή την αποταμίευση στο επόμενο 12μηνο, ενώ το 20% τη θεωρεί πιθανή ή πολύ πιθανή. Οι σχετικοί δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +0,4 και +0,1 μονάδες αντίστοιχα.

- **Οριακή κάμψη στις προβλέψεις για την ανεργία**

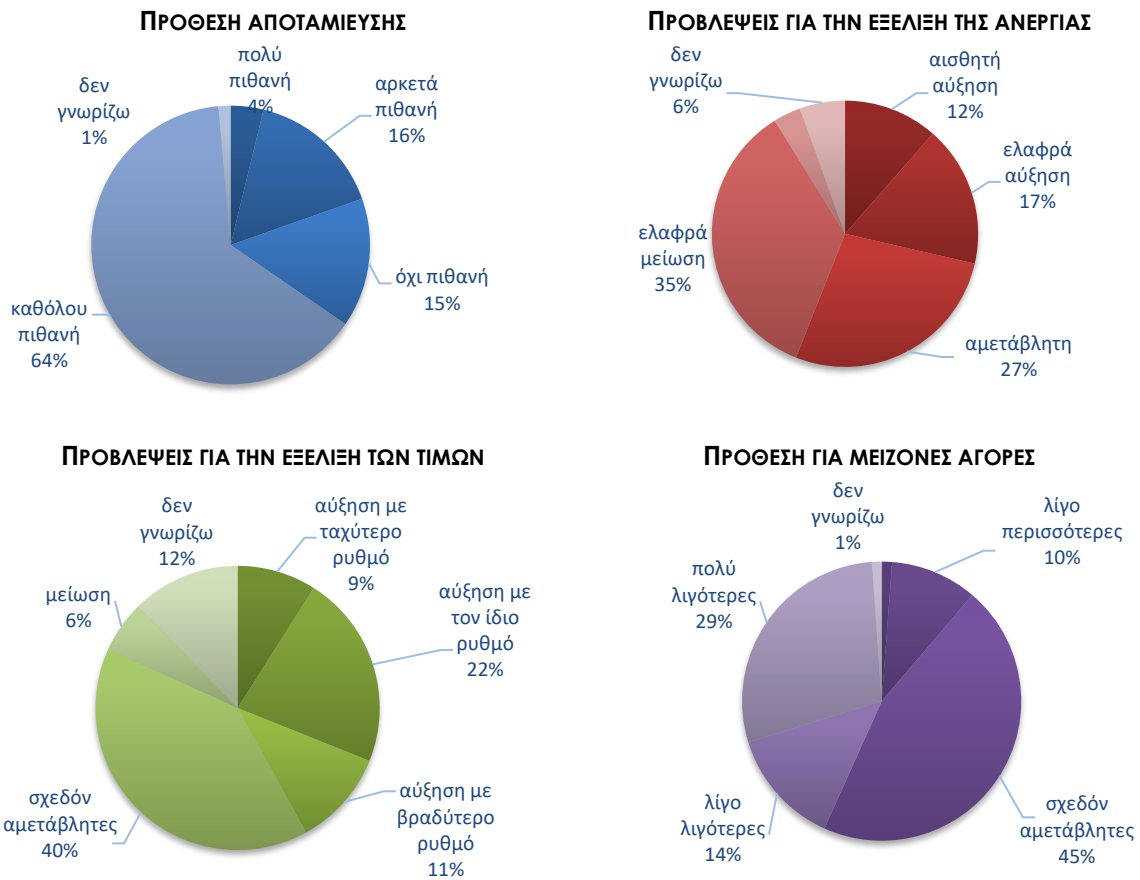
Ο δείκτης πρόβλεψης για την εξέλιξη της ανεργίας τους προσεχείς 12 μήνες παρουσίασε οριακή μείωση τον Φεβρουάριο, στις -0,9 μονάδες, έναντι +0,1 μονάδων τον Ιανουάριο. Το ποσοστό των νοικοκυριών που προβλέπει μικρή ή αισθητή άνοδο της ανεργίας αυξήθηκε στο 29% (από 28%), με το 35% των ερωτηθέντων να αναμένει ελαφρά μείωσή της. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +12,7 και +12,9 μονάδες αντίστοιχα.

Διάγραμμα 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 7: Ενδεικτικές μεταβλητές της έρευνας καταναλωτών το επόμενο 12μηνο

Πηγή: ΙΟΒΕ

- **Μικρή υποχώρηση των αρνητικών προβλέψεων για τις τιμές**

Ενίσχυση παρουσίασε τον Φεβρουάριο ο δείκτης στις προβλέψεις μεταβολών στις τιμές τους προσεχείς 12 μήνες, στις -9,6 (από -13,6) μονάδες. Το 31% των νοικοκυριών προβλέπει άνοδο τιμών με τον ίδιο ή ταχύτερο ρυθμό και το 41% αναμένει σταθερότητα. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +22,2 και +21,1 μονάδες αντίστοιχα.

- **Μείωση του ποσοστού που δηλώνει ότι «έχει χρεωθεί»**

Σχετικά με τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού, το ποσοστό των καταναλωτών που δηλώνει ότι «μόλις τα βγάζει πέρα» περιορίστηκε οριακά τον Φεβρουάριο στο 59%, ενώ παράλληλα αυξήθηκε στο 14% (από 12%) το ποσοστό όσων αναφέρουν ότι αντλούν από τις αποταμιεύσεις τους. Οι καταναλωτές που δηλώνουν ότι αποταμιεύουν λίγο ή πολύ, αποτελούν εκ νέου το 17% του συνόλου, ενώ όσοι δηλώνουν ότι «έχουν χρεωθεί» μειώνονται από 9% στο 12%.